

Spis treści

Wykaz akronimów	xi
Wykaz skrótów	xii
Wstęp	xiii
1. Pojęcie i podstawy prawne europejskiego prawa zabezpieczenia społecznego (<i>Sylwia Majkowska-Szulc, Marcin Zieleniecki</i>)	15
1.1. Pojęcie zabezpieczenia społecznego	15
1.2. Pojęcie i cele europejskiego prawa zabezpieczenia społecznego	18
1.3. Podstawy prawne europejskiego prawa zabezpieczenia społecznego	22
1.3.1. Charakter przepisów	22
1.3.2. Prawo pierwotne	24
1.3.2.1. Traktat o Unii Europejskiej i Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej	24
1.3.2.2. Karta praw podstawowych Unii Europejskiej	27
1.3.2.3. Umowy międzynarodowe z zakresu zabezpieczenia społecznego	29
1.3.3. Prawo wtórne	30
1.3.3.1. Koordynacja w dziedzinie zabezpieczenia społecznego	30
1.3.3.1.1. Nowa koordynacja	30
1.3.3.1.2. Zasięg terytorialny przepisów dotyczących koordynacji zabezpieczenia społecznego	37
1.3.3.2. Harmonizacja w dziedzinie zabezpieczenia społecznego	39
1.3.3.2.1. Niedyskryminacja ze względu na płeć w zakresie zabezpieczenia społecznego	40
1.3.3.2.2. Równość szans i równe traktowanie kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy	40

1.3.3.2.3. Prawo obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium państw członkowskich	41
1.3.3.2.4. Dodatkowe systemy emerytalno-rentowe	41
1.3.3.2.5. Transgraniczna opieka zdrowotna	44
1.3.3.2.6. ESSPROS	45
Literatura uzupełniająca	45
Podstawowe dokumenty	46
Pytania podsumowujące	47
2. Zakres podmiotowy europejskiego prawa zabezpieczenia społecznego (Monika Tomaszewska)	49
2.1. Uwagi wstępne	49
2.2. Zakres podmiotowy rozporządzenia nr 883/2004	51
2.2.1. Pracownicy i osoby prowadzące działalność na własny rachunek	53
2.2.1.1. Pracownicy	53
2.2.1.2. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek	56
2.2.1.3. Osoby prowadzące działalność na własny rachunek i jednocześnie wykonujące pracę najemną	57
2.2.2. Urzędnicy służby cywilnej	59
2.2.3. Pracownicy przygraniczni	60
2.2.3.1. Status pracownika przygranicznego	60
2.2.3.2. Utrata pracy i status bezrobotnego	60
2.2.4. Pracownicy delegowani (wysyłani)	61
2.2.4.1. Kryteria oddelegowania	61
2.2.4.2. Przerwy w oddelegowaniu	64
2.2.4.3. Okres delegowania	64
2.2.4.4. Okres przejściowy stosowania reguł koordynacji dla pracowników delegowanych	65
2.2.4.5. Stosowania reguł koordynacji dla delegowanych osób wykonujących pracę na własny rachunek	65
2.2.5. Pracownicy transportu i marynarze	65
2.2.6. Osoby starające się i uprawnione do świadczenia emerytalnego lub rentowego	66
2.2.7. Osoby nieaktywne zawodowo i bezrobotne	67
2.2.8. Studenci	69

2.2.9. Członkowie rodziny i pozostający przy życiu	69
2.2.10. Przestępstwa obywatelstwa, uchodźcy i bezpaństwowcy	71
2.2.11. Obywatele państw trzecich	72
2.2.12. Wpływ zasad koordynacji na prawa podmiotów korzystających ze swobody przepływu	74
2.3. Zakres podmiotowy równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie zabezpieczenia społecznego – 79/9	75
2.3.1. Zasada niedyskryminacji z uwagi na płeć jako podstawowa zasada prawa unijnego	75
2.3.2. Konsekwencje prawne wprowadzenia zasady niedyskryminacji z uwagi na płeć w zakresie zabezpieczenia społecznego dla uprawnionych podmiotów	77
2.3.3. Podmioty uprawnione	79
Literatura uzupełniająca	80
Podstawowe dokumenty	81
Pytania podsumowujące	81
3. Zakres przedmiotowy europejskiego prawa zabezpieczenia społecznego (Monika Tomaszewska)	83
3.1. Uwagi wstępne	83
3.2. Zakres przedmiotowy koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	84
3.2.1. Świadczenia podstawowe – składkowe	84
3.2.2. Świadczenia nieskładkowe wykazujące cechy zabezpieczenia i pomocy społecznej jednocześnie	84
3.2.3. Wyłączenia przedmiotowe	86
3.2.3.1. Kryteria kwalifikujące świadczenie do pomocy społecznej	86
3.2.3.2. Kryteria kwalifikujące świadczenia jako odszkodowania dla ofiar wojny i działań wojennych lub świadczeń o podobnym charakterze	89
3.3. Zakres przedmiotowy równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie zabezpieczenia społecznego	90
3.3.1. Powszechne systemy ustawowe	90
3.3.2. Wyłączenia i ograniczenia spod zakresu przedmiotowego	93
3.3.3. Bezpośrednie zastosowanie przepisów dyrektywy wobec stanów faktycznych mających miejsce przed wejściem dyrektywy w życie	94
Literatura uzupełniająca	96
Podstawowe dokumenty	96
Pytania podsumowujące	97

4. Zasady europejskiego prawa zabezpieczenia społecznego (Sylvia Majkowska-Szulc)	99
4.1. Uwagi wstępne	99
4.2. Zasady koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	100
4.2.1. Zasada stosowania jednego systemu prawnego	100
4.2.2. Zasada równego traktowania	108
4.2.3. Zasada sumowania okresów	110
4.2.4. Zasada zachowania prawa do świadczeń bez względu na miejsce zamieszkania uprawnionego (zasada eksportu świadczeń)	114
4.3. Zasada równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego	119
Literatura uzupełniająca	122
Podstawowe dokumenty	122
Pytania podsumowujące	123
5. Świadczenia objęte mechanizmem koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Marcin Zieleniecki)	125
5.1. Świadczenia z tytułu choroby i macierzyństwa oraz równoważne świadczenia dla ojców	125
5.2. Świadczenia w razie wypadku przy pracy i choroby zawodowej	135
5.3. Świadczenie z tytułu śmierci	139
5.4. Świadczenia inwalidzkie	140
5.5. Świadczenia emerytalne i renty rodzinne	143
5.6. Zasiłki dla bezrobotnych	151
5.7. Świadczenia przedemerytalne	156
5.8. Świadczenia rodzinne	156
5.9. Szczególne bezskładkowe świadczenia pieniężne	161
Literatura uzupełniająca	162
Podstawowe dokumenty	162
Pytania podsumowujące	162
6. Organy powołane do realizacji zadań z zakresu europejskiego prawa zabezpieczenia społecznego (Monika Tomaszewska)	165
6.1. Organy powołane do realizacji zadań z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego	165
6.1.1. Organy unijne	165
6.1.1.1. Komisja Europejska	165
6.1.1.2. Komisja Administracyjna ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących	166

6.1.1.3. Komisja Techniczna ds. Przetwarzania Danych przy Komisji Administracyjnej ds. Zabezpieczenia Społecznego Pracowników Migrujących	169
6.1.2. Organy krajowe (tzw. „europejskie” zadania organów krajowych)	169
6.1.3. Dokumenty przenośne	172
6.1.4. Procedura koordynacji w odniesieniu do emerytur i rent przysługujących w razie inwalidztwa, starości i zgonu	173
6.1.5. Procedura koordynacji delegowania (wysłania) pracowników	174
6.1.6. Procedura koordynacji dla świadczeń z tytułu bezrobocia	174
6.2. Organy powołane do realizacji zadań z zakresu równego traktowania kobiet i mężczyzn w zakresie zabezpieczenia społecznego	175
6.2.1. Organy unijne	175
6.2.2. Organy krajowe (tzw. „europejskie” zadania organów krajowych)	176
Literatura uzupełniająca	177
Podstawowe dokumenty	177
Pytania podsumowujące	178
Indeks	179